

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

פְּרָשַׁת וַיֵּשֶׁב

הפטרה: כה אמר ה' על

כד' כסלו תשע"ז

צאת השבת ר"ח 17:43

מכריזים ראש חודש מנחת שחיול ביום ששי
המולד ביום חמישי שעה 4, 52 דקות, 7 חלקים
מוצאי שבת הדלקת נר ראשון של חנוכה
סדר הדלקת נרות חנוכה

גיליון 415

יציאת השבת:

17:20

ירושלים: 17:21

כניסת השבת:

16:08

ירושלים: 16:05

וַיֵּשֶׁב רֵאשִׁי קִרְיָנוּ - בְּהֶם עֲמִים יִנְגַח

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

על הפסוק "וירח את ריח בגדיו" הקודם לברכת יצחק ליעקב, דרשו חז"ל: "אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו כגון: יוסף משיתא ויקום איש צרורות". מי היה יוסף משיתא? בזמן שהיוונים שלטו בארץ היה יוסף משיתא מאלו שסייעו להם ונחשב כאחד ממשפתי הפעולה הבכירים, כינויים של אלו היה מתיוונים. היוונים כבשו את אזור ירושלים והר הבית והגיעו למקום המקדש. אז החליטו שחילול המקדש בצורה מושלמת יתכן רק על ידי כניסת יהודי שיפגע בקודשי ישראל.

הם קראו ליוסף משיתא והוא מוציא מנורה של זהב, כסמל של ביזוי רוח קודשי ישראל וחכמתה הרמוזים במנורת הזהב. ואולם הם אמרו לו שאין דרכו של הדייט להשתמש בזה. כאן עשה יוסף משיתא תשובה, ברגע אחד הוא הבין במה בעט ובמה בחר: "אותי עזבו מקור מים חיים לחפש להם בורות נשברים, בורות אשר לא יכילו המים". גם תמורת מכס שלוש שנים לא היה מוכן להכנס שוב למקדש, עמדתו היחידה היתה: די לי שהכעסתי את בוראי פעם אחת! וכשהכניסוהו למלחצנים של נגרים והחלו לנסר בו נתערבבו צעקות כאביו הפזיזים עם אלו הרוחניים: "זוי, אזי לי שהכעסתי לבוראי".

לא בכדי נבחר יוסף משיתא על ידי היוונים להכנס למקדש ולחללו. יוסף המקראי הוא הדוגמא למי שיכול לעמוד כנגד התרבויות השונות, הוא בעל כח ובעל קרניים 'בהם עמים ינגח יחדיו'. ואילו יוסף זה היה יוסף משיתא הוא היה שם, משוטט ומובל על ידי אותם יוונים ודעותיהם הנכזבות בלי כל עמדה משלו. אך ברגע שהכיר בטעותו עמד כצור באמונת צורו כאילו הושתת כך מיסודו. יצחק בראותו ברוח הקודש בורע יעקב בנו כי אלו הבוגדים בעמם ובה, ישובו לא'לוקינו כי ירבה לסלוח – ברך את יעקב בחפץ לב. רצו היוונים להשתמש ביוסף משיתא כדי לחלל את הקודש והנה דוקא הוא, אל מול כל אותם אלפים שבאו לראות כיצד יהודי מחלל את קודשי ואמתו, קידש את שם ה' הגדול – במיתה על קידוש ה' וברגע אחד קונה את עולמו, בבחינת יש קונה עולמו בשעה אחת, אשרי העם שככה לו.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריא מספר חשבון: 123459

הלכות הדלקת נר חנוכה ומקום הנחתו

א. צריך להיזהר מאוד בהדלקת נרות חנוכה, כי היא מצוה חביבה עד מאוד, לפרסם את הנס בהודאה לה' יתברך על הניסים שעשה לנו, והעושה כן זוכה לבנים תלמידי חכמים (שבת כג). ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה מוכר כסותו או נותנן בעבוט שלם, כדי להשיג דמי שמן את נרות חנוכה. וכן חייב להשכיר עצמו לפועל כדי שיוכל ליקח שמן להדלקה, כדי שיעור נר אחד לכל לילה. לכן מצווים כל גבאי צדקה להשגיח על העניים, ולתת להם גם שמן להדלקת נרות חנוכה, אלא שאינם מצווים לתת להם יותר מנר אחד בכל לילה, כפי עיקר הדין של המצווה.

ב. מעיקר הדין די בנר אחד לכל בית ובית מישראל, בין שבני הבית מרובים, בין שהם מועטים, אולם נהגו להדר במצוה זו, ומנהג הספרדים שבליילה הראשון מדליקים נר אחד לכל בני הבית, ומכאן ואילך מוסיפים והולכים להדליק נר אחד לכל לילה, עד שבליילה האחרון יהיו שמונה נרות. ואפילו אם בני הבית מרובים, אין מדליקין יותר.

ג. מצות הנחת נרות חנוכה היא בתוך עשרה טפחים (80 ס"מ) מקרקע הדירה. ואם הניחם למעלה מעשרה טפחים, יצא ידי חובת המצוה. ויש להניחם למעלה מג' טפחים. ואם הניחם למעלה מעשרים אמה מקרקע הדירה (9.60 מטר), לא יצא ידי חובת המצוה אף בדיעבד, וצריך לכבות את החנוכיה, ולהניחה במקום הכשר ויחזור וידליקנה, אך לא יברך שנית.

ד. הדר בעלייה, מצווה שיניח נרות חנוכה בחלון או במרפסת, או בגזוזטרא הסמוכה לרשות הרבים, כדי לקיים פרסומי ניסא, וטוב להניח נרות החנוכה בתוך פנס של זכוכית ושיגן מרוח וגשם, ולהעמידם באויר המרפסת, כדי שייראו לעוברים ושבים שברשות הרבים. ואם הוא גר בקומה שהמרפסת גבוהה מקרקע רשות הרבים עשרים אמה (9.60 מטר), יניח הנרות בפתח הדירה מבפנים, הואיל ואין בזה היכר כל כך לבני רשות הרבים.

ה. מצוה להניח נרות החנוכה בטפח הסמוך לפתח הכניסה לבית משמאל לנכנס, כדי שתהיה המזוזה מימין, ונרות חנוכה משמאל, וכשהוא נכנס ויוצא, הרי הוא מוקף במצוות, ובייחוד כשנכנס בטלית קטן מצוויצת כהלכתה, אשר עליו יכוון מה שכתוב "והחוט המשולש לא במהרה ינתק".

ו. דירה שיש לה שני פתחים משתי רוחות (וכיוונים), צריך להדליק נרות חנוכה בשתייהן, מפני החשד, שישברו שלא הדליק נר חנוכה כלל. ויש אומרים שבזמן הזה, שכולם מדליקים נרות בפנים ממש, ואין שום היכר לבני רשות הרבים, אין מדליקים אלא בפתח אחד.

ז. אורח שמייחדים לו חדר בפני עצמו ללון שם, אף שיש לחדר פתח בפני עצמו, אינו צריך להדליק נרות חנוכה בחדרו, שבזמן הזה אין חוששין לחשד שיחשדוהו שאינו מדליק נרות חנוכה, שבלאו הכי כל ההיכר הוא רק לבני הבית, והם יודעים שהוא יצא ידי חובתו בהדלקת הנרות של בעל הבית. ואם ירצה להחמיר על עצמו ולהדליק בחדרו, אינו רשאי לברך.

ח. הנוסע בספינה או ברכבת, ואפשר להדליק שם נרות חנוכה, נכון להדליק שם, שאין צריך בית קבוע לכך, כל עוד ידוע לו שלא יגיע לביתו באותה לילה, וכן אין מדליקין עליו בביתו.

ט. במוצאי שבת מדליקים בבית הכנסת נר חנוכה תחילה, ואחר כך מבדילים. ובבית מבדילים תחילה ואחר כך מדליקים נר חנוכה.

פסוקים שנוהגים לומר בשעת פתיחת ההיכל בשבת חנוכה: נר לרגלי דברך ואור לנתיבותי: נר יהיה נשמת אדם חפש כל חדרי בטן: כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר: אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה: וארח צדיקים באור נגה הולך ואור עד נכון היום: לדרך יהיה אורי וישעי ממי אירא יהיה מעוז חיי ממי אפחד: כי אתה תאיר נרי יהיה אלהי יגיה חשבי: קומי אורי כי בא אורך וכבוד יהיה עליך זרח: מאין כמוד יהיה גדול אתה וגדול שמך בגבורה:

פיוטים לחנוכה

עם נאמני, זרע אמוני. הודו לה, פי גבר חסדו.

בימי מתתיה, זקן ידידיה. רב עליליה, פקד את עבדו.
יוצאי יריכו, בניו חניכו. הלכו בדרךיו, לבשו את מדו.
עם יון תקיף, את עמו התקיף. ואלהים השקיף, ממרום הודו.
גבורים נפלו, וטמאים כשלו. וגאים שפלו, אב ומחמדו.
חלשים נצחו, צדיקים צלחו. וטהורים שמחו, הרב את עבדו.
באו למקדש, שרו שיר חדש. לאל הנקדש, גדול כבודו.

מעוז צור

מעוז צור ישועתי, לך נאה לשבת. תכון בית תפילתי, ושם תודה נזפת.
לעת תכין מטבח, מצר המנבח. אז אגמר, בשיר מזמור. חנכת המזבח:
רעות שבעה נפשי. ביגון כחי כלה. חיי מררו בקשי. בשעבוד מלכות עגלה.
ובידו הגדולה. הוציא את הסגלה. חיל פרעה וכל זרעו ירדו באבן במצולה:
דביר קדשו הביאני. וגם שם לא שקטתי. ובא נוגש והגלני. כי זרים עבדתי.
ויין רעל מסכתי. כמעט שעברתי. קץ בבלי. זר בבלי. לקץ שבעים נושעתי:
ברות קומת ברוש בקש אגגי בן המדתא. ונהיתה לו לפח ולמוקש וגאותו
נשבתה. ראש ימיני נשאת. ואויב שמו מחית. רב בניו וקניניו על העץ תלית:
יונים נקבצו עלי. אזי בימי חשמנים. ופרצו חומות מגדלי. וטמאו כל השמנים.
ומנותר קנקנים. נעשה נס לשושנים. בני בינה. ימי שמונה. קבעו שיר ורננים:
חשוף זרוע קדשך. וקרוב קץ הישועה. נקם נקמת עבדיך. מאמה הרשעה. כי
ארכה השעה. ואין קץ לימי הרעה. דחה אדמון. בצל צלמון.
הקם לנו רועים שבעה:

סדר הדלקת נר חנוכה

לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה, ברחילו ורחימו, ורחימו ורחילו, ליחידא שם יי"ד ק"י בוא"י ק"י ביחודא שלים (יהיה) בשם כל ישראל. הנה אנחנו באים לקים מצות הדלקת נרות חנוכה כמו שתקנו לנו רבותינו זכרונם לברכה, עם כל המצות הכלולות בה, לתקן את שרשה במקום עליון. לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו. ונעלה לפניו יתברך כאלו בונה בכל הפגנות הראויות לכן במצוה זו. ויהי נעם אדני אלהינו עלינו. ומעשה ידינו בוננה עלינו. ומעשה ידינו בוננהו:

**ברוך אתה יי' הויה, אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו
במצותיו וצונו להדליק נר חנוכה:
ברוך אתה יי' הויה, אלהינו מלך העולם, שעשה נסים
לאבותינו בימים ההם בזמן הזה:**

בלילה הראשון מברך גם ברכה זו:

**ברוך אתה יי' הויה, אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו
והגיענו לזמן הזה:**

לאחר שהדליק נר החיוב יאמר:

**הנרות הללו אנחנו מדליקין. על הנסים, ועל התשועות, ועל הנפלאות, שעשית לאבותינו, על ידי
כהניך הקדושים. וכל שמונת ימי חנוכה הנרות הללו קדש, ואין לנו רשות להשתמש בהם,
אלא לראותם בלבד, כדי להודות לשמך על נסיד ונפלאותיך וישועותיך:**

מזמור שיר חנכת הבית לדוד: ארוממך יהוה כי דליתי, ולא שמחת אבי לי: יהוה אלהי, שועתי אליך ותרפאני: יהוה העלית מן שאול נפשי, חיתני מירדי בור: ומרו ליהוה חסידיו, והודו לזכר קדשו: כי רגע באפו חיים ברצונו, בערב ילין בכי ולבקר רנה: ואני אמרתי בשלוי, כל אמוט לעולם: יהוה ברצונך העמדתה להררי עז, הסתרת פניך חיתי נבהל: אליך יהוה אקרא, ואל אדני אתחנן: מה בצע בדמי ברחמי אל שחת, היודך עפר היגיד אמתך: שמע יהוה וחנו, יהוה היה עזר לי: הפכת מספדי למחול לי, פתחת שקי, ותאזני שמחה: למען יזמרך כבוד ולא ידם, יהוה אלהי לעולם אודך:

(נוהגים לשיר 'מעוז צור', מופיע בעמוד הקודם).

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאה ציטרון הייז. היה יצחק שושן הייז. שרה בת שמחה הייז. מרים יהודה הייז. ציפורה ויהושע לוי הייז. ביבה אלימלך הייז. ישי הלוי הייז. עזר בן עישה הייז. תיקוה בת עזיהו הייז. אלגרה בת גיאן הייז. מול בת ענולה הייז. אברהם בן רחל הייז. הראל בן אביגיל הייז. אילנה בת סליחה הייז. ישי ורחל לוי הייז. חנה בת זוהרה הייז. סימנטוב משה יהודה הייז. מיטל מוריה אדרי הייז. להחזרת נעדריו צה"ל ושבויו ובהם: ארון שאול, הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, זכריה באומל, יהודה כץ, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הייז. לעילוי נשמות הנערים: אייל יפרח הייז, גיל-עד שעאר הייז, נפתלי יעקב פרנקל הייז. ולע"נ חללי מבצע צוק איתן הייז. לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף וצוקיל, הגר"מ אליהו וצוקיל, רבי מסעוד מלול וציל, הרב שלמה צורף ויל, רבי יעקב שושן ויל, יונה יונה ויל, ברכה סופר ויל. יצחק עמיה ויל, ניר נחם ויל, ניסם כח ויל, ספר נחום ויל, נחיה שמעון בת חזאת ויל, מנחה לוי ויל, אסתר בת תרצה ויל, אסתר חזק ויל. דינה פונדק ויל, הרב אברהם עקרמן וציל, מרדכי ומשה בני לאה מורחיו ויל, אליהו בת פריחה ויל, תירצה זיגדון ויל, ישראל אברהם נתן ויל, אסתר בת זוהרה ויל, אסתר וענבר נחום ויל, ישראל בן שושנה ויל, יצחק בן מול מורחיו ויל, רובי בן שלום צעדי ויל, מרים וענונו ויל, עזיהו עמס ויל, יצחק ועמס אטאס ויל, ניסם בן נחיה ויל, יצחק ולאה אסתר ויל, חת יעקב ויל, חיה רחל לוי ויל, אליהו טיש ויל, נעמה בת מנחה ויל, יצחק ושמהה אלה ויל, ראובן אלון בן נחיה ויל, סליקה שושן ויל, לואיזה מורד ויל, זוהרה בת נחיה ויל, עליה כחן ויל, ר' חיים אדענה ויל, לוי יצחק אמרדי ויל, אורי ארון מעלה ויל, ישראל בן מנחה ויל, חת תנחי ויל, חת גוססברג ויל, יואל דללי ויל, עמס דמרי ויל, רבי דוד הכהן וציל, יכבד ועקנין ויל, עישה דקן ויל, חותי אגל ויל. עפרה בן אבו ויל, שרה אליאל ויל, נעים משה ויל, מול ואליהו תרגמן ויל, לירון יהודה ויל, אסיף בר זרמני ויל, יוסף ברום ויל. ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדר, שושנה רוזה, רפאל פריצ, וציעיליה צילה לבית משפחת ציטרון הייז.

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה